

2014

DEMOS
HELSINKI ✓

Työntekijöiden katsaus vuoteen 2014

Uskomme, että uutta syntyy eritaustaisten ihmisten tehdessä töitä yhteisen päämäärän eteen. Niinpä tyypilliseen työpäiväämme kuuluu harvinaisen monenkirvaja joukko ihmisiä: asukas- ja käyttäjäryhmistä huippututkijoihin, rivityöntekijöistä suuryritysten johtoon, startup-yrittäjistä virkamiehiin ja aktivisteista poliitikkoihin. Katsoessamme vuotta 2014 tuntuu siltä, että teimme taas uuden hyppäyksen ja kasvatimme toimintamme kontaktipintoja aivan uusiin suuntiin.

Työmme perustan muodostavat laajat tutkimushankkeet, joita tyypillisesti rahoittavat Euroopan komission, Nordic Innovationin ja Tekesin kaltaiset tutkimusrahoittajat. Hankkeet toteutetaan avoimella innovaatiomallilla: mukana kehitystyössä on tuloksia hyödyntäviä yrityksiä, järjestöjä ja kuntia, sekä käyttäjäryhmiä.

Toinen kerros työssämme on jatkuvat pyynnöt auttaa järjestöjä, kuntia, ministeriöitä ja muita julkisille organisaatioita ymmärtämään uusia asioita. Heille tehtäviin selvityksiin hyödynnämme tutkimushankkeiden tuloksia yhdistäen niihin muualla tehtyä tutkimusta sekä omaa havainnointia.

Välillä, kun tuloksia kertyy riittävästi ja sopivia resursseja löytyy, esittelemme työn tuloksia itse

julkaisemissamme raporteissa, seminaareissa ja työpajoissa. Tästä yksi esimerkki oli viime vuonna julkaistu Resurssiviisas talous avaa kuluttaja bisnekselle uusia markkinoita -whitepaper.

Yhä useammin tuloksemme kiinnostavat myös yrityksiä, jotka haluavat käyttää tuloksiamme liiketoimintansa kehittämiseen. Tarjoamiemme yrityspalveluiden tavoitteet ovat suoraviivaisia. Ne synnyttävät yritykselle uudenlaista bisnestä tai parantavat työntekijöiden osaamista ja osallisuutta.

Näissä kaikissa toimintamuodoissa teemme yhteiskehittämistä ja yhteisajattelua (co-creation) erilaisten ihmisryhmien kanssa. Kaikissa tärkeänä yhdistävänä piirtenä on orientaatio tulevaisuuteen yli kvartaalien, vuosisuunnitelmien ja vaalikausien. Arvokkain osaamisemme onkin ihmisten tuomisessa yhteen luomaan uutta tai kehittämään vanhaa sekä kyvyssämme pidentää tarkasteluväliä yli päivittäisten operaatioiden.

Demos Helsingin vuoden 2014 vuosiraportti keskittyy kuvaamaan tätä toimintamme monimuotoisuutta.

Demos Helsingin työntekijät

Demos Helsingin saavutukset:

Resurssiviisaus ja viheliäiset ongelmat nousivat strategioiden ja ohjelmien vakioteemoiksi. Demos Helsinki esitteli nämä käsitteet suomalaisen keskusteluun jo 2010–2012.

Kuluttaja-cleantech esiteltiin nousevana ilmiönä suomalaiselle ja kansainväliselle yleisölle elokuussa julkaistussa blogikirjoituksessa ja marraskuussa ilmestyneessä Resurssiviisas talous avaa kuluttaja bisnekselle uusia markkinoita -whitepaperissa.

Smart Retro -hanke synnytti uuden pohjoismaisen mallin startupeja, kaupunkeja ja suuria yrityksiä yhdistävälle urbaanien palvelujen kehitystyölle.

Demos Effect toteutti Smart Society -teemaisen kehitysprosessin yli miljardin euron vuotuisen liikevaihdon tekeväälle Gasum Oy:lle. Prosessin tuloksena teema nousi Gasumin konsernistrategiaan.

Demos Helsinki kasvatti toimintansa volyymiä yli 20% sekä liikevaihdossa että työntekijämäärässä mitattuna.

Parhaat mediaosumat

Juha Leppäsen vieraskolumni y-sukupolven startupeista ja merkityksellisestä työstä Nyt.fi-sivustolla maaliskuussa.

”Startup-yhteisö on ymmärtänyt, että sen vahvuus on y-sukupolven innon ja osaamisen valjastamisessa ja kanavoinnissa. Juuri tästä puhuttiin Austinissa tänä vuonna paljon”, kertoo Juha Leppänen vierailustaan Austinin South by Southwest -festivaaleilla Startupeista nousee seuraavaksi kulttuurinen vallankumous -otsikolla.

Tuuli Kaskinen kommentoimassa Ylen pääuutislähetysten studioissa Suomen IPCC-raportin merkitystä Suomen ilmastopolitiikalle marraskuussa.

”Yhteiskunta muuttuu seuraavien 90 vuoden aikana joka tapauksessa paljon: erilaiset yhteiskäyttöratkaisut yleistyvät, rakennukset alkavat tuottaa energiaa, meillä on sähkö- ja kaasuautoja, tulee lisää joukkoliikennettä. Näillä ratkaisuilla pääsemme kyllä hyvin päästöttömään maailmaan”, Kaskinen summaa lähetysten lopuksi.

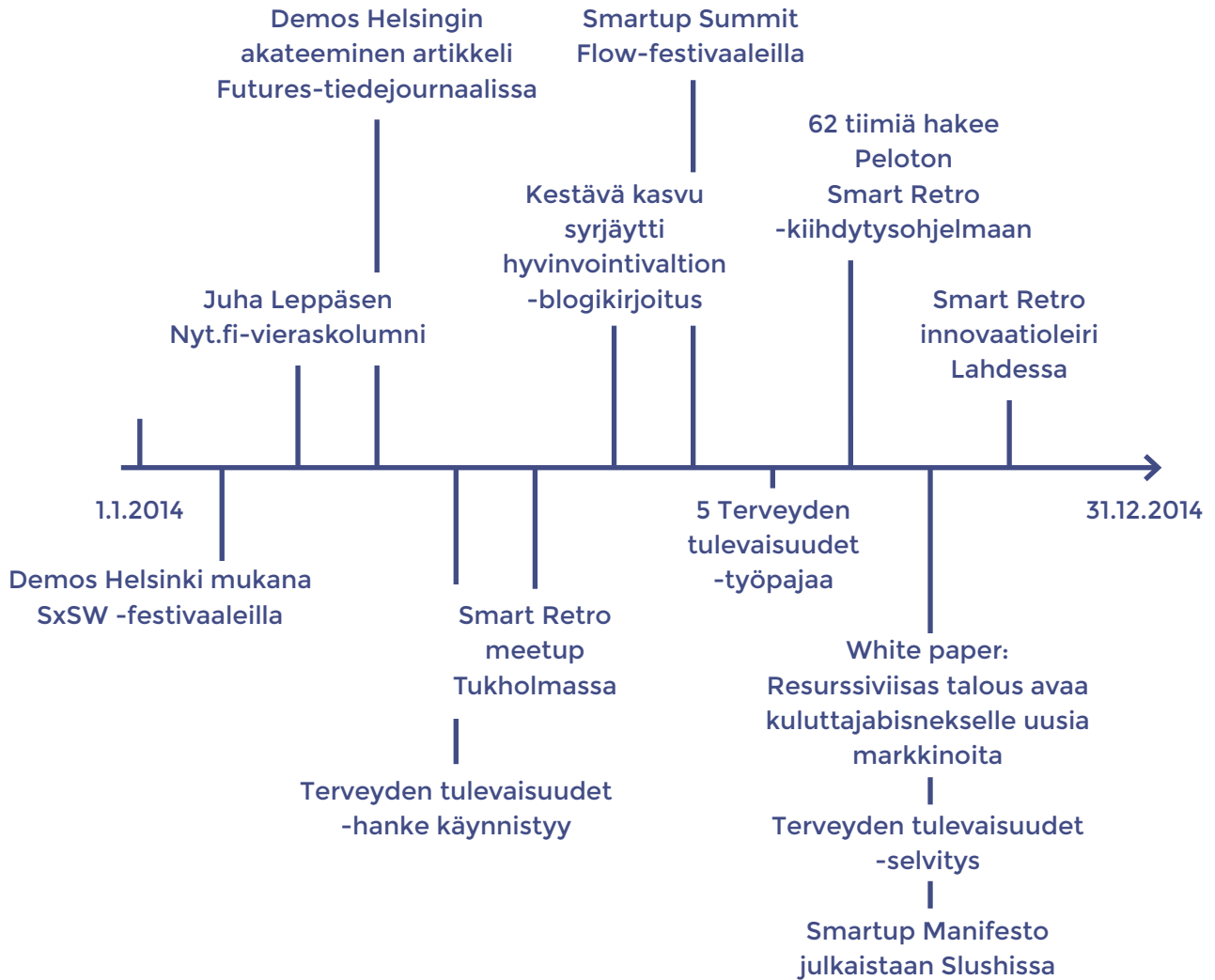
Peloton Smart Retron Innovation Camp Kauppalehdessä

joulukuussa. “Pohjolan rapistuvissa kaupungeissa piilee isoja bisnesmahdollisuuksia, uskotaan Demos Helsingissä. Siksi ajatushautomo toi joulukuussa Lahteen lähemmäs satapäisen joukon startupeja, isoja yrityksiä ja organisaatioita tehtävänäään kehittää energiatehokkaampaa ja viihtyisämpää kaupunkia,” kirjoittaa Päivikki Pietarila aukeaman laajuisessa jutussa Lahden innovaatioleiristä.

Peloton Club ja Helsinki Think Company esillä Guardianin suomalaista peli- ja startup-buumia taustoittavassa

jutussa. “Juha Leppänen, 28, a researcher at Demos Helsinki, sees a real trend towards the pursuit of meaning. A survey of 1,770 students by his think-tank in 2012 found that nearly 80% of young Finnish adults identified “meaningfulness” as an important or very important characteristic of a desirable workplace. The Peloton Club that Leppänen leads, brings young social entrepreneurs together around the challenge of attaining higher energy efficiency and sustainability. “

Demos highlights vuonna 2014

Demos Effect

Tytäryhtiö kehittää
megatrendeistä bisnestä

Demos Effect jalostaa megatrendeistä liiketoimintaa

Demos Effect kääntää kriittisten tulevaisuusteemojen aiheuttamat muutokset kihelmöiviksi mahdollisuuksiksi yrityksille. Demos Effect on ajatushautomo Demos Helsingin yrityspalveluihin erikoistunut tytäryhtiö, joka perustettiin kesäkuussa 2014.

Työnjako on selvä. Demos Helsinki tuottaa tutkimusta megatrendien vaikutuksista ihmisten arkeen ja yritysten liiketoimintaan. Demos Effect taas hyödyntää tutkimusta auttaessaan yrityksiä muuttamaan pitkän tähtäimen ongelmat, kuten digitalisoitumisen ja työelämän muutokset, liiketoiminnaksi.

“Meihin otetaan yhteyttä, kun yritys haluaa tuoda megatrendit strategiansa ytimeen ja muuttaa tulevaisuuden mahdollisuudet tuotteiksi, palveluiksi, prosesseiksi ja liiketoimintamalleiksi”, sanoo Demos Effectin myynti- ja tuotekehitysjohtaja **Johanna Lampinen**.

“Uskomme, että yritysten, instituutioiden, asiakkaiden ja muiden sidosryhmien tuominen yhteen innovoimaan on paras reitti eteenpäin. Yrityksillä on yhteiskunnan kehittämisessä suuri rooli. Yhteiskunta muuttuu hitaasti pelkästään politiikkaa tai kuluttajien arvoja muokkaamalla. Yritysten tekemien muutosten vaikutukset ovat usein nopeampia ja parhaimmillaan alusta asti kansainvälisiä”, Lampinen jatkaa.

Heti katse globaaleille markkinoille
Ajatushautomo Demos Helsinki syntyi

vuonna 2005 ja on kymmenessä vuodessa kasvanut parikymmentä henkeä työllistäväksi kansainväliseksi innovaatio- ja tutkimustaloksi.

“Teimme vuonna 2013 laajan vaikuttavuusarvion työstämme ja sen yhteydessä mietimme, miten voisimme lisätä vielä työmme yhteiskunnallista vaikuttavuutta Suomen rajojen ulkopuolella”, sanoo Demos Effectin toiminnanajohtaja **Tuuli Kaskinen**.

Maailmalta ei Kaskisen mukaan pahemmin löydy riippumattomia globaaleja ajatushautomoja, joiden rahoittaja ei olisi kansainvälinen YK:n tai EU:n kaltainen instituutio tai rahoitus ja siten näkemykset sidottu yhtä ideologiaa ajavaan säätiöön.

Itsetutkiskelun seurauksena syntyi idea alusta asti kansainvälisestä yrityspalveluihin erikoistuneesta tytäryhtiöstä, jossa Demos Helsingin tuottamaa ymmärrystä jalostetaan yritysten kanssa yhteistyössä kokeiluiksi ja innovaatioprosesseiksi.

“Kun Demos Helsingissä maalataan isolla penselillä makrotason muutoksia, on tärkeää pystyä myös näyttämään, mitä se tarkoittaa käytännössä”, Kaskinen jatkaa.

Demos Effectillä on ollut alusta asti toimisto Helsingin lisäksi Tukholmassa. Ruotsin Demos Effect ab:n toimitusjohtajana toimii **Roope Mokka**.

Tutkimus siirsi ajattelua katujärjestelmistä ihmisiin

Demos Effect on otettu yritysmaailmassa innostuneesti vastaan. Ensimmäisen vuoden aikana on päästy työskentelemään muun muassa isojen

energiayhtiöiden ja rakennus- ja kiinteistöalan yritysten kanssa.

Lahdessa pohdittiin kiinteistöyhtiö Renorin kanssa, miten Askon ja Upon entiseen teollisuusympäristöön voisi muodostua vetovoimainen kaupunginosa. Kauppa ja monet asiantuntija-alat käyvät lävitse isoa murrosta. Perinteisten toimitilaja markkettinelioiden rakentaminen ei enää kannata. “Askon alueen toimijaverkoston kasvu on ollut hui-maa koko Pohjois-Euroopan mittakaavassa. Demos

Effectin tuottaman tutkimusraportin lähtökohtana oli miettiä, kuinka hyödyntää olemassa olevat yhteisöresurssit tehokkaammin”, sanoo Renorin hankekehitysasiantuntija **Vuokko Heiskanen**. ”Tutkimus kirkasti näkemystä aktiivisesta markkina-apaikasta ja toimintaympäristöstä, jossa sparrataan, jaetaan osaamista, ideoita ja kipinöitä. Mallia haettiin rautatieasemien megaprojekteista ympäri maailman.”

Demos-yhteistyö sysäsi liikkeelle myös konkreettisia tekoja. Alueella on järjestetty projektin innostamana muun muassa kulttuuripajoja, tuotekehitysleirejä ja viimeksi hukkatilaravintola.

“Tutkimustyötä siivittäneet keskustelut **Johannes Koposen** ja **Aleksi Neuvosen** kanssa olivat antoisia. Kiinteistöyhtiössä keskitytään helposti miettimään tilatehoja ja patteriventtiileitä, mutta demoslaiset toivat hyvin ihmiset tekemisen keskiöön”, Heiskanen jatkaa.

”Olemme syventäneet Demos Effectin kanssa megatrendiymmärrystämme ja pyrkineet sen pohjalta tunnistamaan uusia liiketoimintamahdollisuuksia sekä rakentaneet Smart Society -kokonaisuutta konsernistrategiaamme. Meille erityisen hyödyllinen oli taannoinen sidosryhmätyöpaja, johon Demos kutsui asiakkaitamme ja potentiaalisia yhteistyökumppaneita. Demoksen tapa tuoda ihmisiä yhteen ja fasilitoida keskustelua on tuore ja uudennainen. Työn tulokset tuntuvat enemmän omilta ja jäävät paremmin mieleen, kun niitä on ollut mukana tuottamassa. Demoslaiset todella paneutuvat siihen, mitä olemme parhailaan tekemässä. Heidän aikansa ja energiansa tuntuu menevän meidän asioiden ajatteluun ja kehittämiseen, ei pelkän raportin kirjoittamiseen.”

Johtaja, strategia- ja yhteiskuntasuhteet,
Sari Siitonen
Gasum

Lue lisää:

Effectin nettisivut: demoseffect.com

Smartup

Demos Helsingin
lanseeraama käsite herättää
innostusta ympäri maailmaa

Smartup on startupin resurssiviisas veli

Talousuutisia vuodelta 2014: Google osti sähkökulutuksen analysointiin ja hallintaan liittyvän Nest-palvelun 3,2 miljardilla, taksiyritys Uber tuplasi arvonsa sijoittajien silmissä 18:sta neljäänkymmeneen miljoonaan dollariin parissa kuukaudessa ja majoitusyritys Airbnb arvioitiin arvokkaammaksi kuin Hyatt-hotelliketju.

Kolmella yrityksellä on paljon yhteistä. Ensinnäkin ne kaikki liittyvät joko asumiseen, liikkumiseen tai syömiseen, eli niihin elämänalueisiin, joilla kulutamme eniten luonnonvaroja ja rahaa kuukausittain. Toiseksi digitaalinen ja fyysinen maailma limittyvät niissä vallankumouksellisella tavalla toisiinsa. Älykäs Nest-termostaatti oppii käyttäjien säätämällä huonelämpötoiveet ja ryhtyy säätelemään itse itseään. Airbnb tekee kenen tahansa kodista hotellin helpokäyttöisellä verkkosovelluksella.

Bitit ja atomit paiskaavat kättä

Siinä missä startupit takovat rahaa yleensä biteillä erilaisilla tietokone- ja älypuhelinruuduilla, Nest, Uber ja Airbnb ovat smartuppeja. Yrityksiä, joissa bitit yhdistävät jo olemassa oleviin atomeihin, kuten autoihin ja koteihin, muodostaen kannattavaa liiketoimintaa.

“Asuminen, liikkuminen ja syöminen eivät voi digitalisoitua samaan tapaan kuin esimerkiksi media. Facebookin voidaan sanoa korvanneen esimerkiksi postipalveluja tiettyyn rajaan asti, mutta Airbnb ei voi sovelluksellaan tehdä rakennuksista tarpeettomia”, sanoo Demos Effect Ab:n toimitusjohtaja Roope Mokka.

Suuret yritykset, kuten Cisco, IBM ja Siemens, ovat puhuneet smart home ja smart city -käsitteistä jo pidempään. Niillä tarkoitetaan energiaan ja luonnonvaroihin liittyvien haasteiden ratkaisemista kaupungeissa sensorien, algoritmien ja big datan avulla.

Energian ja luonnonvarojen globaali niukkeneminen sekä ilmastonmuutos tarkoittavat lähivuosina radikaalia muutosta asumiseen, liikkumiseen ja ruokaan liittyvillä valtavilla kuluttajamarkkinoilla. Muutosta helpottavat digitalisaation tarjoamat mahdollisuudet ja käyttäjälähtöisen ajattelun kasvu palveluiden suunnittelussa.

Palvelut leviävät, koska ne on suunniteltu helpottamaan ihmisten arkea. Uber-taksi tulee nopeasti ovelle muutamalla puhelimen sipaisulla, ja maksukin hoituu puhelimitse.

Demos Helsinki lanseerasi smartup-käsitteen

Smartup on Demos Helsingin luoma käsite, joka lanseerattiin elokuussa Flow Festivalilla yhdessä Slushin ja Flown kanssa järjestetyssä Flow Talks -tapahtumassa. Työtä ilmiön määrittelemiseksi jatkettiin kuluttaja-cleantechin kärkinimien, kuten yhdysvaltalaisen Cleanweb-yhteisön

Blake Burrisin, SXSW Eco -konferenssin perustaja **Scott Wilcoxin** ja Ecosummit-tapahtuman perustaja **Jan Michael Hessin** kanssa koko syksy. Tulokset julkaistiin Smartup Manifesto -pamfletissa Pohjois-Euroopan suurimmassa startup-tapahtumassa Slushissa marraskuussa. Smartup-käsitteeseen kiteytyy Demos Helsingin pitkäjänteinen työ.

“Demos Helsinki on työskennellyt kuluttaja-clean-techin parissa vuodesta 2008. Silloin lanseerasimme Peloton-strategian, joka tähtää uusien ihmisten arkea helpottavien toimintamallien ja palvelujen synnyttämiseen”, sanoo resurssiviisaan talouden teema-alueella Demoksessa johtava **Maria Ritola**. Smartup-ajattelu on otettu Roope Mokaan mukaan innostuneesti vastaan ympäri maailmaa.

“Se kuvaa hyvin sitä “jotain muuta”, joka sijaitsee digitaalisen ja fyysisen maailman risteyskohdassa. Jotain sellaista, joka muuttaa tulevaisuudessa radikaalisti molempia maailmoja”, hän sanoo.

Kasvavasta kiinnostuksesta smartupeja kohtaan kertoo se, että Smartup Manifestoa on ladattu Demos Helsingin sivuilta jo kymmeniä tuhansia kertoja.

”Cleantechillä on viitattu liian pitkään vain teollisiin ratkaisuihin ja bisnekseltä bisnekselle -ratkaisuihin. Demos onnistui Smartup Manifestossa nostamaan teemaa hyvin esille uudesta näkökulmasta – ja smartup on nimenä loistava! Yhteiskehittely Smartup Manifeston tiimoilta oli hyvin ideoitu ja organisoitu. Me Cleantech Investissä viestimme lähinnä sijoituksillamme, joten Flow Talksin kaltaiset tapahtumat ovat tärkeitä paikkoja päästä keskustelemaan ja tutustumaan ihmisiin. Demos pystyi Flowssa hienosti tuomaan startupit ja sijoittajat yhteen. Muutamien startuppien kanssa jatkoimme Flow Talksin jälkeen keskusteluja.”

Partneri **Tarja Teppo**,
Cleantech Invest

”Demoksen järjestämä Flow Talks oli hieno tapahtuma, koska se onnistui tuomaan epätodennäköisesti toisensa kohtaavia, kuten intohimoisesti ympäristönsuojeluun suhtautuvia ja teknologiataustaisia ihmisiä yhteen. Ihmiset miettivät aivan liikaa asioita omissa siiloissaan. Demoslaiset osaavat hienosti koota ihmisiä yhteen keskustelemaan tulevaisuudesta. Smartupeista on kasvamassa maailmanlaajuinen ilmiö, ja Smartup Manifestossa tehtiin tärkeää työtä ilmiön määrittämiseksi ja brändäämiseksi. Uusien ilmiöiden ympärille on tärkeää ruveta nopeasti luomaan terminologiaa ja sanastoa. Suomessa on luotu aiemminkin hyviä käsitteitä ja viety niitä maailmalle, ja smartupilla on kaikki mahdollisuudet nousta kaikkien huulille.”

Perustaja-osakas **Tero Ojanperä**,
Vision+

Lue lisää:
Smartup manifesto

Yhteistyö

Demos Helsinki tuo
kehityshankkeissa
yllättäviä tahoja yhteen

Avoim innovaatio kannustaa nopeisiin kokeiluihin

Demos Helsinki luo asiakkailleen avoimia yhteiskehittämistilanteita, joissa tietoa syntyy ja jalostuu. Patenttiratkaisujen sijaan syntyy uusia avauksia, kun yllättävät tahot tuodaan yhteen. Hyvä esimerkki työskentelytavasta on Demos Helsingin ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen Terveyden tulevaisuudet -tutkimushanke, jossa pohditaan muun muassa, miten ihmiset hoitavat terveyttään vuonna 2050 ja millaisia ovat tulevaisuuden terveyspalvelut.

Mukana tutkimuksessa on monipuolinen kumppanijoukko: vakuutusyhtiö LähiTapiola, lääkeyritys Novartis, Kela, Smartum, Validia Asuminen, Helsingin Diakonissalaitos ja SOSTE ry. Hankkeessa rakennetaan uudenlaista ymmärrystä terveyden rakentumisesta julkisen, kolmannen ja yksityisen sektorin välillä.

“Avaamme työpajoissa kumppaneille tulevaisuusnäkömää, eli sitä, miten esimerkiksi yhteisöt, työelämä ja elinympäristö todennäköisesti muuttuvat lähitulevaisuudessa. Sitten mietimme yhdessä, mitä muutokset tarkoittavat kunkin kumppanin kohdalla, eli mihin he voisivat pyrkiä ja kenen kanssa tehdä yhteistyötä”, sanoo Terveyden tulevaisuudet -hankkeen vetäjä **Satu Korhonen**.

Korhosen mukaan on hyvä pohtia ensin, mitkä asiat tulevaisuuden yhteiskunnassa estävät ja edistävät terveyttä ja vasta sitten, mitä konkreettiset palvelut tai muut ratkaisut voisivat olla.

Kumppanuusajattelu pesiytyi Novartikseen

Uusia ideoita syntyy, kun kumppanit tuovat omat näkemyksensä ja kokemuksensa keskusteluun ja testaavat keskenään ideoitaan avoimen innovaation periaatteella.

“Me osaamme rakentaa visioita ja tarinoita siitä, miten erilaiset tahot voisivat oppia toisiltaan ja sitten pukata yhteistyön käyntiin”, sanoo Demos Helsingin yhteiskehittämisen vetäjä **Outi**

Kuittinen.

Kumppanit ovat olleet tyytyväisiä työskentelyyn Terveyden tulevaisuudet -hankkeessa.

“Olemme oppineet Novartiksessa paljon kumppanuusajattelusta. Lähestymme nykyään jo aika luontevasti monia kysymyksiä miettimällä, ketkä ratkovat samoja haasteita kuin me. Sitten katsotaan, voitaisiinko menestyä paremmin tekemällä yhteistyötä”, sanoo Novartiksen yhteiskuntavastuujohtaja **Tatu Laurila**.

“Hanke on vahvistanut käsitystämme, että lääkeyrityksen pitää ymmärtää nyt ja tulevaisuudessa terveyttä ja terveysalaa aikaisempaa laajemmin”, hän jatkaa.

K-citymarket yhteistyöhön startupien kanssa

Vuonna 2014 käynnistyi myös Demos Helsingin vetämä pohjoismainen Smart Retro -hanke, jossa rakennetaan linkki 60- ja 70-luvuilla rakennettujen kaupunginosien rakennuskannan ja uusien, usein

digitaalisuutta ja fyysistä maailmaa yhdistävien palveluiden välille. Pysyäkseen elinvoimaisina kaupungit tarvitsevat uusia palveluita, ja uudet palvelut taas kokeilualustoja, jotta voivat kehittyä.

“Kaupunkien ja rakennetun ympäristön kehittäminen on aina vähintään kunnan, rakennuttajan ja rakennusliikkeen yhteistyötä. Uudenlaisten toimijoiden tuominen tähän kuvioon on usein haastavaa”, Kuittinen sanoo.

Lahdessa Smart Retro -kumppani K-citymarket Paavola on tarjonnut kahdelle startupille, tavaroiden kimpakyytipalveluja tarjoavalle Piggy Baggyille ja arvojen mukaiseen ostamiseen erikoistuneelle

Moral Guardille, kauppansa kokeilualustaksi.

Kunnianhimoisessa hankkeessa ovat mukana Lahden lisäksi Oslon kaupunki ja Tukholman suurin vuokra-asuntojen tarjoaja Stockholmshem ja joukko paikallisia sekä aloittelevia että jo pitkään toimineita yrityksiä.

“Yhteistyö startupien kanssa on ollut järjestömän innostavaa ja kehittävää. Olen oppinut, että ideoita kannattaa lähteä testaamaan nopeasti”, sanoo K-citymarket-kauppias **Marko Laaksonen**.

”Kannustan yrityksiä lähtemään mukaan vastaviin hankkeisiin. Parempien tulevaisuuksien löytäminen vaatii nurkan taakse katsomista”, hän jatkaa.

”Terveiden tulevaisuudet -yhteistyö on ollut tosi kiinnostavaa ja inspiroivaa. Tavalliseen ohjausryhmä-työskentelyyn verrattuna yhteistyö on ollut erilaista, paljon mielekkäämpää. Osallistavat menettelmät ovat mahdollistaneet ihmisiin tutustumisen tavallista paremmin ja asioiden katsomisen heidän näkökulmastaan. On ollut mukavaa, että yksityistä ja julkista puolta ei ole lokeroitu yhteistyössä erikseen. Kaikkihan me tehdään tässä yhdessä töitä, ja jos ei ole omaa kokemusta yksityiseltä puolelta, se jää helposti huomioimatta. Demoksen Satu Korhonen on projektinvetäjänä asiantunteva ja ihanan innostunut. Se tarttuu.”

Sosiaaioikeuden tutkija **Laura Kalliomaa-Puha**
Kelan tutkimus

”Olemme oppineet Smart Retrossa paljon esim. jakamistalouden ratkaisuihin. Aiomme hyödyntää oppeja pian alkavissa projekteissamme. Olemme pohtineet ottavamme käyttöön muun muassa autojen ja pyörien yhteiskäyttöpalvelut. Hankkeessa on ollut mielenkiintoista oppia, millaista kaupunkikehitystä tehdään Helsingissä ja Tukholmassa. Oslossa ei ole ollut vaikeaa houkutella ihmisiä hankkeen työpajoihin. Työ demoslaisten kanssa on sujunut jouhevasti. He ovat kovan luokan ammattilaisia omalla alallaan.”

Arkkitehti ja kehitysjohtaja **Bjornar Johansen**
Infill AS

Lue lisää:

Välva – terveyden tulevaisuudet -pohjaselvitys
Smart Retro -pohjaselvitys

Kanssamatka

Elämispalveluverkosto tuo
maaseudulle lisätoimeentuloa

Tuotteistus vauhdittaa elämyspalvelubisnestä Oulussa

Miltä tuoksuu pohjoispohjalainen metsä kesäkuisena aamuna? Entä mihin baariin oululaiset yleensä lopettavat bileiltänsä? Pian voit tilata sekä opastettuja eräretkiä että baari-illoja Oulun seudulla Kanssamatka-palvelusta.

Syksyllä päättyneessä Kanssamatka-hankkeessa kehiteltiin Oulun seudulle verkostoa, jossa matkailualan toimijat sivutoimisista eräoppaista isoihin hotelleihin voivat yhdessä tuotteistaa ja markkinoida osaamistaan yhden verkkopalvelun periaatteella.

Kanssamatka-palvelu sai alkunsa Demos Helsingin vetämällä Peloton Innovation Campilla Kaustisilla kesällä 2012. Siellä **Tarja Isohätälän** ja **Janne Salovaaran** tiimi kehitteli vertaisoppimiseen perustuvaa matkailupalveluideaa.

Monistettava konsepti auttaa skaalautumaan

Leirin jälkeen Kanssamatka-ideasta innostui myös EU:n maaseudun kehittämisrahasto. Konseptia kirkastettiin, kehitettiin ja testattiin Oulussa Demos Helsingin ja Big Plans Bakeryn johdolla kevään, kesän ja syksyn 2014 aikana. **Markus Wikholm** ja idean toinen vanhempi Janne Salovaara Big Plans Bakerystä haastattelivat hankkeen tiimoilta kymmeniä matkailualan toimijoita Oulusta.

“Meidät yllätti positiivisesti, miten paljon ihmiset tekevät kaikkea. Ongelmaksi osoittautui se, että he eivät tunne toisiaan. Majoituspalvelun tarjoaja ei tiedä, että naapuri tuottaa retkiä suolle”, Wikholm sanoo.

Parivaljakko tuotti haastattelujen pohjalta palvelukonseptikuvauksen, jonka pohjalta ideaa lähti kehittämään eteenpäin **Johanna Salmela** ja hänen tiiminsä Oulun Yritystakomolla.

“Seuraavaksi yritämme löytää ideaan taakse bisnesmallin. Jos sitä ei löydy, idea ei ole pitkäikäinen”, Salmela sanoo.

Autenttisuus kiinnostaa keino-odellisuuksia enemmän

Kanssamatka-palveluverkosto sopii vahvasti aikaan, koska matkailijoita kiinnostavat nyt autenttiset kokemukset. Monet viime vuosien matkailualan innovaatioista eivät ole enää olleet keino-odellisuuksien rakennushankkeita, kuten laskettelukeskuksia tai kylpylähotelleja, vaan ne ovat perustuneet olemassa olevien resurssien hyödyntämiseen ja jakamiseen. Se on pienille toimijoille suuri mahdollisuus, kunhan ne osaavat verkostoitua ja tuotteistaa osaamisensa houkuttelevasti.

Maailmanlaajuisen majoituspalvelu Airbnb:n nopeasti ksvanut suosio piilee juuri jakamisessa ja resurssien viisaassa käytössä: palvelussa ihmiset vuokraavat omia asuntojaan matkailijoille. Kysyntä on huimaa. Airbnb:n kautta on yövytty jo yli 25 miljoonaa kertaa, ja kohteita on jo yli 800 000 yli 190 maassa.

Siinä missä Airbnb tarjoaa vain majoituspalveluita, Kanssamatkan kautta voi buukata myös erilaisia lähialueella sijaitsevia elämyspalveluita. Matkailija saa nopeasti palvelusta kattavan

yleiskuvan erilaisista mahdollisuuksista alueella. Palveluiden tuottajat saavat vauhtia bisnekseensä tuotteistamisavusta ja yhteinen verkkopalvelu tuo lisäilmäpareja kaikille palveluille. Ison hotellin on helpompi tehdä yhteistyötä vaikka pienen jääsurffausrityttäjän kanssa, kun palvelut on kunnolla tuotteistettu. Parhaimmillaan koko seutu hyötyy. Ihmiset viipyvät pidempään ja käyttävät odotettua enemmän rahaa paikkakunnan palveluihin.

Elämäspalvelut tuovat maaseudulle töitä

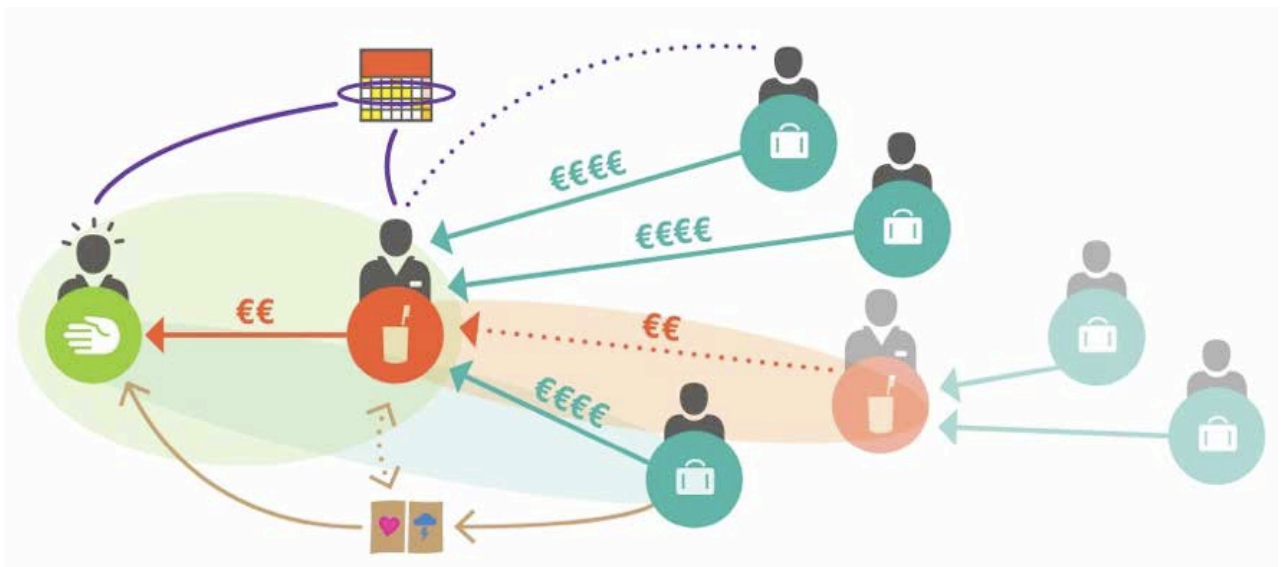
Massaturismin kultakaudella matkailualan työpaikat keskittyivät vahvasti tietyille alueille ja tarjosivat työtä matalasti koulutetuille. Nykyään matkailubisnestä on kaikkialta, mutta se työllistää yhä harvemmin ketään täyspäiväisesti ympäri vuoden. Näin ollen yhä useammat matkailualan toimijoista

ovat jonkun muun alan asiantuntijoita ja matkailubisnes on heille vain sivutoimi.

Kanssamatka-verkostoon voisi kuulua esimerkiksi henkilö, joka vetää arkena iltaisin kansanopistossa venäjän kielen kursseja ja lauantai-iltapäivisin vie venäläisiä turisteja sieniretkelle pientä korvusta vastaan. Hän voi Kanssamatka-verkostossa liittyä helposti yhteen vaikka sieniruokakurssien pitävän kanssa ja toimia kursseilla tulkkina.

Kekseliäät elämäspalvelut tuovat maaseutualueille kaivattuja lisätöitä. Mikroyrittäjien yhteinen ongelma on usein se, että kysyntä ja tarjonta eivät aina kohtaa toisiaan. Kanssamatka-palvelu pyrkii ratkomaan tätä ongelmaa.

Kunhan homma saadaan toimimaan Oulun seudulla, on malli helppo kopioida myös muualle Suomeen – miksei kaikkiin maailman kolkkiin.

Faktaa vuodesta 2014

Ihmiset

Demos ry:n hallitus

Aleksi Aaltonen, *puheenjohtaja*
Maria Ritola, *varapuheenjohtaja*
Juha Leppänen, *sihteeri*
Matias Möttölä
Elina Seikku

Totos oy:n hallitus

Tuuli Kaskinen (12/2014 asti)
Aleksi Neuvonen
Juha Leppänen
Torsti Tenhunen (12/2014 alkaen)

Associate-ryhmä

Antti Hautamäki, *senior associate, professori emeritus, Jyväskylän yliopisto*
Juha Huuskonen, *kuraattori*
Airi Lampinen, *tutkija, Mobile life Centre, Ruotsi*
Seungho Lee, *tohtoriopiskelija, tutkija, Aalto-yliopiston Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu*
Juha Mikkonen, *tohtoriopiskelija, Vanier Scholar, Yorkin yliopisto, Kanada*

Työntekijät

Mikko Annala, *tutkija*
Tuuli Kaskinen, *tutkija, toiminnanjohtaja*
Satu Korhonen, *tutkija, johtaa tuotekehitystä*
Johannes Koponen, *tutkija, johtaa ennakointia*
Outi Kuittinen, *tutkija, johtaa yhteiskehittämistä*
Veikka Lahtinen, *tutkija*
Johanna Lampinen, *tuotekehitys- ja myyntijohtaja*
Johanna Liukkonen, *tuottaja*
Satu Lähteenoja, *tutkija, johtaa tutkimusyhteistyötä*
Juha Leppänen, *tutkija, johtaa osaamisdemokratian teema-aluetta*
Roope Mokka, *tutkija, johtaa kumppanuuksia*
Aleksi Neuvonen, *tutkija, johtaa tutkimusta*
Maari Parkkinen, *tutkimusavustaja*
Maria Ritola, *tutkija, johtaa resurssiviisaan talouden teema-aluetta*
Petra Sipari, *toimistopäällikkö*

Siviilipalveluksessa

Kalle Mattila
Antti-Juhani Piirainen

Korkeakouluharjoittelijat

Sanna Konola
Katariina Mäkelä
Laura Leppälä
Samu Lehtonen
Maari Parkkinen
Pyy Rechard
Annamari Alanne
Elina Ranin
Aila Hauru
Katariina Rantanen
Miikka Savinen
Iris Sandelin
Marjukka Parkkinen
Andrea Valladares
Verna Vesanen
Elina Tarkkonen

Työelämään tutustumassa

Kaisla Karhuvirta
Vilkko Ylönen

Demos ry:n tilikausi on kalenterivuosi, eli tämä raportti koskee aikaa 1.1.-31.12.2014. Demos ry:n tytäryhtiö Totos oy:n ensimmäinen tilikausi alkoi yhtiön perustamisesta vuoden 2013 puolella.

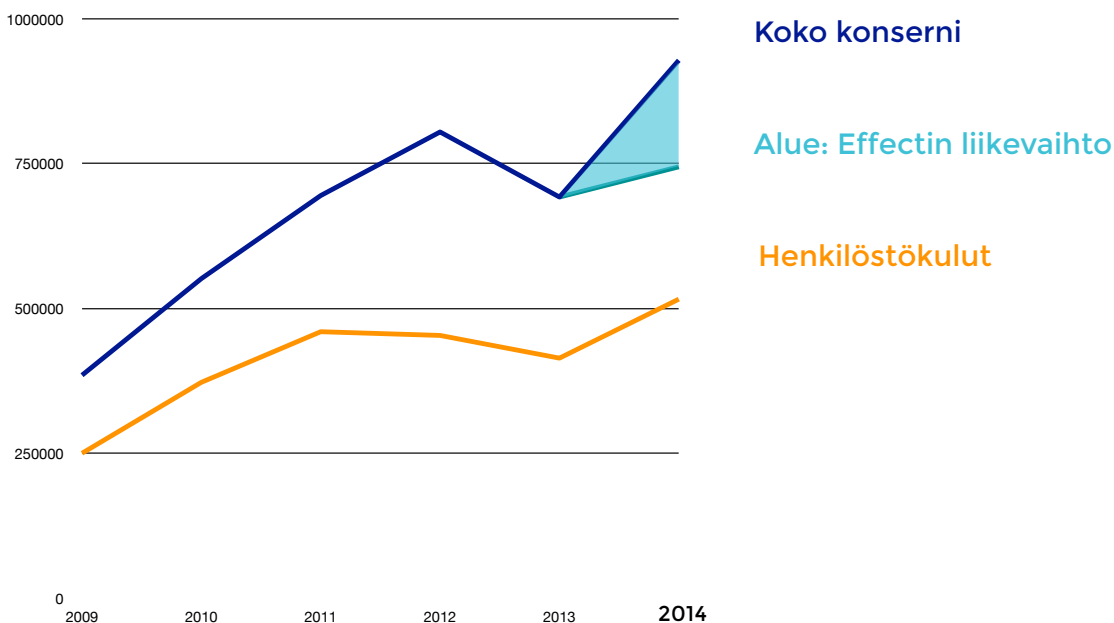
Avainluvut

Konsernin tilikauden kokonaistuotto oli 920354 €, mikä oli noin 240 000 € enemmän kuin vuonna 2013.

Kasvua liikevaihdossa oli noin 27 prosenttia.

Tilikauden henkilöstökulut olivat koko konsernissa yhteensä 539748 €.

Kokonaistuotot ja henkilöstökulujen kehitys 2009–2014

Hallinnosta

Demos ry:n hallitus kokoontui toimikautensa aikana yksitoista kertaa.

Taloushallintoa ja kirjanpitoa hoiti Marika Lohi Osuuskunta Eko-osuusrahasta.

Tilintarkastuksesta vastasi Risto Ekholm Audit Polar Oy:sta (31.8. lähtien BDO OY).

Toimitila sijaitsi Helsingin Viiskulmassa osoitteessa Laivurinkatu 41, josta vuoden lopussa muutettiin uusiin tiloihin osoitteeseen Töölönkatu 11. Toimintaa oli myös myös Göteborgissa osoitteessa Terrassgatan 5. Internetissä www.demoshelsinki.fi nettisivuston kävijämäärä kasvoi merkittävästi.

Demos ry on jäsen Otavan Opiston osuuskunnassa ja Deliberatiivisen demokratian instituutissa.

Kasvu Demos-konserniksi

Demos-konserni koostuu kolmesta hallinnollisesta yksiköstä: Demos ry on koko ryhmän emo, joka tekee ajatushautomotyötä, tutkimusta ja palvelee julkisen ja kolmannen sektorin asiakkaita. Sen tytäryhtiö Totos oy tarjoaa ajatushautomon työhön pohjautuvia konsultatiivisia palveluita yrityksille. Demos ry omistaa yhtiöstä 89 %. Lisäksi yhtiön omistajina on joukko konsernin työntekijöitä ja neuvonantajia. Totos oy osti Ruotsista yhtiön, jolla ei ollut aiempaa liiketoimintaa vuoden 2014 lopulla. Demos Effect ab -yhtiöllä ei ollut liiketoimintaa vielä vuoden 2014 aikana.

Pohjoismainen laajentuminen

Demoksen kasvu pohjoismaiseksi ajatushautomoksi jatkui vuonna 2014 kahta reittiä. Demos ry toteutti Nordic Innovationin ja hankekumppaneiden rahoittamaa Smart Retro -hanketta (aiemmin nimellä Proof of Concept) Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa. Totos oy:n työ Ruotsissa jatkui asiakaspotentiaalın kartoituksella, kilpailija-analyysilla ja aktiivisella viestintätyöllä. Kasvua tuki Tekesin rahoittama Growing impact -hanke. Viestintää tehtiin järjestämällä tapahtumia, kuten Peloton-workshop ja Smart Retro summit Tukholmassa, sekä osallistumalla lukuisiin ruotsalaisiin tapahtumiin kuten Visbyn Almedalsveckanille ja Future Perfect -festivaalille. Ruotsissa käynnistettiin vuoden 2014 aikana ensimmäiset yrityshankkeet.

Julkaisut

Startup Manifesto

<http://www.demoshelsinki.fi/julkaisut/startup-manifesto-2/>

Terveyden tulevaisuudet -pohjaselvitys

<http://www.demoshelsinki.fi/julkaisut/terveyden-tulevaisuudet-pohjaselvitys/>

Smart Retro – Novel Way to Develop Cities

<http://www.demoshelsinki.fi/julkaisut/smart-retro-2/>

17 tapaa luoda uusia markkinoita

<http://www.demoshelsinki.fi/julkaisut/17-tapaa-luoda-uusia-markkinoita/>

Yhteiskehittämisen työkirja

[http://www.demoshelsinki.fi/julkaisut/peloton-yhteiskehittämisen-tyokirja/](http://www.demoshelsinki.fi/julkaisut/peloton-yhteiskehittamisen-tyokirja/)

Luo uudet markkinat! Neljä näkökulmaa kestävän liiketoiminnan kehittämiseen

<http://www.demoshelsinki.fi/julkaisut/shape/>

White paper: Resurssiviisas talous avaa kuluttaja bisnekselle uusia markkinoita

<http://www.demoshelsinki.fi/julkaisut/white-paper-resurssiviisas-talous-avaa-kuluttaja%C2%AD-bisnekselle-uusia-markkinoita/>

Demos Helsingin vuosikertomus 2013

<http://www.demoshelsinki.fi/julkaisut/demos-helsingin-vuosikertomus-2013/>

Demoksen tutkimustoiminta

Demos Helsinki toteutti vuoden 2014 aikana neljää merkittävää tutkimushanketta julkisella tutkimusrahoituksella.

VALVA – Terveiden tulevaisuudet -tutkimushanke käsittelee terveyden valinnanvapautta ja terveyden tulevaisuutta. Tutkimuksen fokus on ihmisten terveyteen liittyvissä valinnoissa ja käyttäytymisessä. Tutkimuskokonaisuus tuottaa tietoa myös valinnanvapauteen liittyvän lainsäädännön kehittämisestä, markkinavaikutuksista ja kuntien, järjestöjen ja yritysten valmiuksista edistää terveyttä ja terveyden tasa-arvoa. Vuonna 2014 julkaistiin Terveiden tasa-arvon tulevaisuus -taustaraportti ja järjestettiin kuuden asiantuntijatyöpajan sarja. Työ jatkuu vuonna 2015. Kumppaneina hankkeessa ovat Novartis, LähiTapiola, Kansaneläkelaitos, Helsingin diakonissalaitos, SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry, Validia Asuminen Oy, Oulun kaupunki, Etelä-Karjalan Sosiaali- ja Terveyspiiri Eksote, Jyväskylän kaupunki, Kainuun sote-kuntayhtymä ja Sosiaalialan työnantajat ry. Hankkeen tulokset valmistuvat vuonna 2015. Kaksivuotisen tutkimuksen rahoittavat Tekes sekä kumppanit.

Smart Retro – Proof of Concept on kunnianhimoinen kolmen kaupungin projekti Lahdessa, Tukholmassa ja Oslolla. Hankkeen tavoitteena on rakentaa puuttuva kytkös kestävästä rakennetun ympäristön ja kestävien urbaanien palveluiden välille. Smart Retro tekee tämän muuttamalla 60- ja 70-lukulaisen rakennuskannan valtavan potentiaalisen liiketoiminnaksi, joka yhdistää älykkään palvelutuotannon energiaviisaaseen korjausrakentamiseen. Vuoden 2014 aikana hankkeessa julkaistiin Smart Retro – Novel Way to Develop Cities -raportti ja toteutettiin 15 startupin ja kumppaneiden yhteinen innovaatioleiri Lahdessa. Hanke jatkuu vuonna 2015. Hankkeen konsortioon kuuluvat Lahden kaupunki, Stockholmshem, Stockholm Business Region Development, Community of Oslo Futurebuilt, KTH Royal Institute of Technology, Oslo National Academy of the Arts, Kesko Oyj, K-citymarket Paavola, YIT Oyj, Grandlund Oy, Citycon Oyj and Aspelin Ramm Infill. Hanketta rahoittavat Nordic Innovation Fund Nordic Built programme sekä yhteistyökumppanit.

Design for Government -hankkeen tavoitteena on selvittää, miten käyttäytymistieteellinen lähestymistapa, kokeilukulttuuri ja näyttöpohjainen ohjaus voisivat olla hyödyksi suomalaisessa hallinnossa. Syksyllä 2014 käynnistynyt hanke kerää ymmärrystä parhaista kansainvälisistä käytännöistä uudenlaisen, ihmislähtöisen hallinnon kehittämisessä. Kansainvälisten esimerkkien lisäksi kartoitetaan myös sitä, mitä Suomessa tapahtuu julkisen sektorin ihmislähtöisessä uudistamisessa ja mikä voisi olla yhteiskunnassamme parhaiten toimiva malli. Design for Government -projektin lopputuloksena syntyy ehdotus siitä, mitä käyttäytymistieteellisen lähestymistapaan ja kokeilukulttuuriin nojaava toimintamalli voisi olla suomalaisessa julkishallinnossa. Hankkeen rahoittaa Valtioneuvoston kanslia ja se toteutetaan yhteistyössä Avanto Helsingin ja Aalto-yliopiston kanssa.

SHAPE Peloton Business for Behaviour Change hanke loi esimerkkejä siitä, miten yritykset ja ryhmät voivat yhdessä edistää käyttäytymismuutosta kohti resurssiviisasta elämäntapaa. Hanke päättyi keväällä 2014 ja sen viimeisessä vaiheessa hankkeesta kirjoitettiin loppuraportti Luo uudet markkinat! Neljä näkökulmaa kestävästä liiketoiminnan kehittämiseen sekä viestittiin laajoille kohderyhmille. Hanketta rahoittivat Tekes sekä yrityskumppanit Fazer, Biolan ja Hoas.

Näiden tutkimushankkeiden lisäksi Demos ry:ssä tehtiin vuonna 2014 tutkimusta, kokeiluja ja kehittämistyötä muun muassa seuraavissa hankkeissa:

Peloton Club kehittää resurssiviisaita startupeja. Clubin päärahoittaja oli Ympäristöministeriö.

Peloton Espoossa kehitetään kestäviä elämäntapoja portinvartijoiden avulla yhteistyössä Espoon kaupungin kanssa.

Peloton kirja kokoaa Demos Helsingin Peloton-toiminnan parhaat esimerkit yksiin kansiin. Kirjoittamista rahoittaa Wihurin säätiö.

Kanssamatkalla jalkautettiin Peloton Innovation Campilla 2012 kehitettyjä matkailualan ideoita Euroopan Unionin maaseuturahaston rahoituksella Oulun seudulla.

E18-kehityskäytävä Kotka-Hamina-alueella on toinen Peloton-aloitteiden kokeilualue. Työ tehtiin yhteistyössä Oxford Researchin kanssa ja sen tilasi Cursor oy.

Sähköavusteisten polkupyörien tiekartta luotiin Liikenneviraston tilauksesta yhteistyössä Siton kanssa.

Paikallista arvoa tutkittiin Viestinnän tutkimussäätiön rahoituksella yhteistyössä Alma-median kanssa.

Tieteestä toimintaa on luonut Helsingin yliopistolle yrittäjäyhteisön ja sen kotipesän ThinkCompyn. Hanketta tehdään yhteistyössä yliopiston kanssa.

Helsinki Challenge on Helsingin yliopiston tiedekilpailu, jonka 20 tiimiä kehittävät ratkaisuja yhteiskunnallisesti merkittäviin haasteisiin. Demos Helsinki ja Avanto Helsinki vastaavat kiihdytysohjelmasta yhteistyössä Helsingin yliopiston kanssa.

Omahoito ja **Huomisen sote-asiakkaat** -raportit arvioivat eri puolilla Suomea tehtyjä sote-alan kokeiluja Sitran tilauksesta.

Guggenheim-keskusteluissa Demos Helsinki järjesti keskustelutilaisuuksia eri kansalais- ja asiantuntijaryhmille. Työn tilasi viestintätoimisto Miltton ja Solomon Guggenheim-säätiö.

Jokapäiväisen elämän taidot nuorille toteutettiin yhteistyössä Maa- ja kotitalousnaisten, Martha förbundetin, Marttaliiton ja Taitoliiton kanssa.

